

ББК 67.9(4УКР)301я43
В57

*Схвалено навчально-методичною радою
Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування,
державних підприємств, установ та організацій
(протокол № 2 від 26 червня 2014 р.) та Вченою радою
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
№ 10 від 30.10.2014*

Влада та управління. Збірник наукових праць. – Вип. 3. – Чернів-
В75 ці : Букрек, 2014 – 300 с.

ISBN 978-966-399-624-0

Збірник висвітлює теоретичні та науково-практичні підходи, погляди та результати наукових досліджень проблем державного управління, місцевого самоврядування, державної служби, політології і права, європейської інтеграції, перепідготовки та підвищення кваліфікації, розвитку інформаційного простору в державному управлінні.

Матеріали, вміщені в збірнику, розраховані на працівників сфери державної служби, служби в органах місцевого самоврядування, керівників державних установ, громадських організацій, наукових і педагогічних кадрів, усіх, хто вивчає або досліджує наукові та прикладні проблеми державної регіональної політики, місцевого самоврядування, державної служби та державного управління.

ББК 67.9(4УКР)301я43

© ЧНУ, 2014
© Автори, 2014
© Чернівецький регіональний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств, установ
та організацій, 2014

ISBN 978-966-399-624-0

Редакційна колегія

Круглашов Анатолій Миколайович – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Ю.Федьковича, співголова редколегії;

Ярмистий Микола Васильович – директор Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій, співголова редколегії;

Гакман Сергій Михайлович – кандидат історичних наук, доцент, заступник директора-начальник науково-дослідного відділу Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій, заступник голови редколегії;

Войтович Радмила Василівна – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри філософії, теорії та історії державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України.

Голюкова Лілія Василівна – доктор наук з державного управління, доцент кафедри політики та суспільного розвитку Національної академії державного управління при Президентіві України.

Головацький Володимир Анатолійович – доктор фізико-математичних наук, професор кафедри теоретичної фізики фізичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича;

Євдокименко Валерій Кирилович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства Буковинського державного фінансово-економічного університету;

Іваницька Ольга Михайлівна – доктор наук з державного управління, завідувач кафедри управління навчальним закладом Інституту лідерства та соціальних наук університету ім. Б.Д. Грінченка;

Малиновська Олена Анатоліївна – доктор наук з державного управління, Радник при дирекції національного інституту стратегічних досліджень;

Надолішній Петро Іванович – доктор наук з державного управління, заслужений працівник освіти України, професор Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України.

Радиш Ярослав Федорович – доктор наук з державного управління, професор кафедри управління охороною здоров'я Національної академії державного управління при Президентіві України;

Ротар Наталія Юрївна – доктор політичних наук, професор кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;

Федуняк Сергій Георгійович – доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних відносин Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;

Фісанов Володимир Петрович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної інформації Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;

Кифяк Василь Федорович – доктор економічних наук, професор, заступник директора з наукової, науково-методичної роботи та міжнародних зв'язків Чернівецького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету

Школа Ігор Миколайович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства Чернівецького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.

Рецензенти:

Руденко О. М. – доктор наук з державного управління, професор кафедри менеджменту Чернігівського національного технологічного університету.

Петровський П. М. – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри державного управління та місцевого самоврядування Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України.

Адреса редколегії:

*Кафедра політології та державного управління, факультет історії політології та міжнародних відносин, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, вул. Коцюбинського 2, Чернівці, 58012,
тел.: (0372)523053, факс: (0372)557182*

E-mail: akruglas@hotmail.com; polstudies@rambler.ru

*Чернівецький регіональний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій м. Чернівці, вул. Героїв Майдану 5/52, тел./факс (0372)552903,
E-mail: bukcppk@mail333.com*

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА 11

Розділ I

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Наталія ДАРМОГРАЙ

Теоретико-методологічні основи адміністративних реформ
у світі..... 13

Анатолій КРУГЛАШОВ, Діана ЯКІМЧУК

Перешкоди на шляху становлення України
як сервісної держави..... 29

Микола СТАДНИК, Олексій ТИТАРЕНКО

Роль аналітичного середовища в політико-управлінських
процесах України управління 44

Валерій АЛЕКСЄЄВ

Нові структури публічної влади в системі
державного управління та місцевого самоврядування..... 58

Ігор НЕДОКУС

Загальнонаціональні народні збори
як квазіпредставницька реформа народовладдя
у пострадянських країнах..... 75

Катерина БОНДАРЕНКО

Актуальні питання антикорупційної політики держави 88

Тарас РИНКОВИЙ

Управлінські технології в контексті технологізації
державного управління..... 96

Anatoly Kruglashov, Diana Yakimchuk

IMPEDIMENTS TO THE FORMATION OF UKRAINE AS A SERVICE STATE

The article is devoted to the issue of a service state formation. The authors aim to analyze obstacles that stand on the way of quality of public administration proceedings in Ukraine. In this context a number of governmental target programs, strategies, as well as laws and regulations are reviewed. The problem of establishing qualitative and efficient public administration in Ukraine is considered in two key perspectives: in terms of imperfections and contradictions of the government and by the low level of national civil society. Ultimately, certain theoretical and practical proposals and possible solutions are introduced in order to resolve abovementioned problems.

Key words: service state, public administration, effectiveness, quality management.

Микола СТАДНИК, Олексій ТИТАРЕНКО

РОЛЬ АНАЛІТИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА В ПОЛІТИКО-УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСАХ УКРАЇНИ

У статті розглядається роль аналітичного середовища у політико-управлінських процесах України, показано, що свeroiнтеграційні тенденції охоплюють політичний процес та призводять до формування нових трендів, як результат відбувається підвищення попиту на якісну аналітику, зростають пропозиції з боку аналітичних структур. Достатньо швидко формується і структурується конкурентне середовище боротьби аналітиків за замовника, що актуалізує посилення ролі аналітичного середовища, сприяє зростанню кількості аналітич-

них центрів, у першу чергу тих, що займаються ситуативним аналізом і короткостроковими прогнозами.

Ключові слова: аналітичне середовище, аналітика, аналітичні центри, інформаційно-аналітичне забезпечення.

Постановка проблеми. Разом з переходом на новий, інший за змістом та якістю етап розвитку політичної системи, Україна отримала можливість створити умови для більш відкритої діяльності як владних, так і соціальних інституцій. Частиною цього процесу є збільшення попиту на якісні інформаційно-аналітичні та експертні послуги замовниками, якими виступають майже всі суб'єкти політичного процесу. Діяльність органів державної влади, політичних партій, окремих політичних акторів уже давно перетворилася на інформаційно-політичну боротьбу, результат якої напряму залежить від інформаційно-аналітичних та експертних послуг та матеріалів, які визначають зміст рішень, що приймаються учасниками цього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій виявляє наявність змістовних напрацювань, зокрема Дж. Андерсона, Р. Даля, П. Дюрана, Т. Парсонса, І. Рейтеровича, В. Римського, Дж. Річардсона, С. Ситник, В. Скуратівського, С. Телешуна, В. Трошинського та ін. В контексті євроінтеграційних процесів відбуваються зміни в політичній сфері, які охоплюють як політичний процес, так і характер політичної діяльності, що врешті-решт приводить до формування нових трендів. Одним з таких трендів стали зміни у відкритості та публічності в діяльності органів державної влади передусім щодо інформування про свою діяльність, надання адміністративних послуг, фінансування, державні закупівлі тощо [1]. У 2011 році був, нарешті, прийнятий Закон України «Про доступ до публічної інформації», що призвело до суттєвих змін в рівні публічності майже всіх учасників політичного процесу [2]. З боку політичних партій, фінансово-політичних груп, інших груп інтересів тощо відбувається підвищення попиту на якісну аналітику, відповідно зростають пропозиції з боку аналітичних структур, що

особливо проявляється в політичній сфері. Достатньо швидко формується і структурується конкурентне середовище боротьби аналітиків за замовника. Щоб витримувати конкуренцію, аналітичні центри змушені теж ставати публічними – більшість інформаційно-аналітичних та експертно-консультативних центрів очолюють публічні і відомі «експерти», як їх називають в ЗМІ. Наприклад, В. Фесенко очолює центр прикладних політичних досліджень «Пента», В. Карасьов – Інститут глобальних стратегій (ІГЛС), Т. Березовець – Berta Communications тощо. Застосовувати в своїй діяльності передові аналітичні методики, програмне забезпечення, технології збору й аналізу даних, вміти швидко реагувати на виникаючі виклики, вже не достатньо. Провідний політичний аналітик в українському інформаційному просторі – це публічний діяч, якій в ЗМІ намагається відстоювати свою точку зору. А, отже, провідні політики, державні службовці на керівних посадах і навіть представники бізнесу в нових реаліях змушені будуть працювати над своєю публічністю, що в свою чергу обумовлює необхідність мати доступ до неупередженої, якісної аналітичної інформації.

Мета дослідження. Метою даної статті є дослідження ролі аналітичного середовища в політико-управлінських процесах України, а також виявлення особливостей становлення системи інформаційно-аналітичного забезпечення та проблем, з якими стикається політичний аналітик під час своєї роботи.

Виклад основного матеріалу. Розвиток демократичних перетворень у сучасному суспільстві призводить до зростання кількості аналітичних центрів, у першу чергу тих, що займаються ситуативним аналізом і короткостроковими прогнозами. Це пов'язано з тим, що на актуальні та «гарячі» новини й факти завжди є попит, а отже, і потреба в експертній оцінці цих подій. На жаль, як бачимо з матеріалів ТВ та інших ЗМІ, далеко не завжди ця інформація може називатись «експертною оцінкою» або «думкою експерта». Дуже часто ця «думка» має ознаки упередженості, маніпуляції, «джинси», але з іншого боку це є свідченням демократії, певної відкритості публіч-

ного політичного простору, в якому точиться ненасильницька боротьба за переконання електорату. Але аналіз якості та характеру надання інформаційно-аналітичних та експертних послуг не є метою нашої статті. Актуальним видається на даному етапі аналізу ринку інформаційно-аналітичних послуг визначення ключових понять та підходів до класифікації суб'єктів, що надають інформаційно-аналітичні та експертні послуги, а саме як органів державної влади, так і інших акторів, які є суб'єктами публічної політики.

Сьогодні в Україні вкрай актуальною є проблема ефективного інформаційного, аналітичного та експертного забезпечення діяльності органів державного управління. Інформаційне та аналітичне забезпечення – це сукупність технологій, методів збору та обробки інформації, що дозволять здійснювати управлінський вплив на соціальні, політичні, економічні й інші процеси, сукупність методів та методик їхньої діагностики, аналізу й синтезу, а також оцінки та прогнозів, щодо прийняття різних варіантів політичних та управлінських рішень.

Систему інформаційного-аналітичного забезпечення державного управління можна визначити як взаємозалежну та відповідним чином сформовану сукупність організаційних, організаційно-правових, інформаційних, методичних, програмно-технологічних компонентів, що забезпечує необхідну якість прийнятих управлінських рішень за рахунок раціонального використання інформаційних ресурсів та інформаційних технологій. Поєднання принципів проблемної орієнтації та програмно-цільової установки як відносно тематики інформаційного забезпечення, так і відносно вибіркості підготовки інформації та доведення її до керівників відповідно до їх місця в системі управління та основних функціональних обов'язків є умовою функціонування цієї системи.

Зазначимо, що управлінські структури як суб'єкти системи інформаційного забезпечення, постійно взаємодіють з інформаційним середовищем, регулюють рух інформації, аналізують тенденції та розробляють рекомендації для прийняття управлінських рішень.

Тому система інформаційного забезпечення органів державного управління повинна враховувати неоднорідність процесу прийняття управлінських рішень і специфіку діяльності посадових осіб управлінських структур всіх категорій на різних етапах процесу прийняття рішень. При цьому спеціаліст з інформаційно-аналітичної роботи стикається з низкою проблем під час своєї роботи. По-перше, одна з головних перепон у роботі спеціаліста з інформаційно-аналітичної роботи в структурах державної служби – традиційний уклад апаратного життя та система специфічних «звичаєвих» табу. Це пов'язано з тим, що державний апарат у нинішньому вигляді фактично не пристосований до швидкого прийняття рішень, оперативного реагування на актуальні проблеми тощо. По-друге, спеціаліст з інформаційно-аналітичної роботи часто отримує неточну та неповну інформацію через брак ресурсів для її одержання. По-третє, існує проблема відсутності належної культури виконання та використання інформаційно-аналітичних матеріалів з діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування [3, с.27].

З інформаційним та аналітичним забезпеченням тісно пов'язана інформаційно-аналітична робота, яка в державному управлінні становить собою сукупність дій, що відбуваються в інтересах підвищення ефективності управлінської діяльності і мають на меті пізнання сутності, причин, тенденцій розвитку подій і явищ в політиці, розгляд і оцінювання ситуацій, вироблення на основі аналізу та обробки інформації висновків, рекомендацій, коментарів. Кінцевим продуктом інформаційно-аналітичної роботи в державному управлінні є аналітичний документ [3, с.28]. Зазначимо, що у більшості країн інформаційно-аналітична робота – це розвинена сфера бізнесу, що приносить значні прибутки. Відстеження кон'юнктури ринку, нових продуктів або послуг, стратегії та планів реальних і потенційних конкурентів – неодмінний атрибут роботи великих приватних та державних компаній.

Основними принципами інформаційно-аналітичної роботи в державному управлінні є:

- формування мети досліджень (це основа підходу для вирішення питання «для чого» проводиться дослідження);
- створення понятійного апарату (що дозволяє формувати судження в певних категоріях);
- забезпечення достатньої інформованості безпосереднього замовника (керівництва);
- розкриття значення фактів;
- встановлення причин та наслідків;
- врахування історичного розвитку та національного характеру;
- визначення тенденцій розвитку;
- забезпечення високого рівня достовірності;
- формування висновків і рекомендацій;
- наявність зворотного зв'язку (аналітик повинен знати оцінку замовника, як використовуються результати досліджень).

Засоби інформаційно-аналітичної роботи становлять собою сукупність інтелектуальних та технологічних засобів, які забезпечують виконання поставленого завдання. Під технологічними засобами інформаційно-аналітичної роботи маються на увазі різноманітні каталоги, інформаційні картки, за допомогою яких формують каталоги (тематичні або алфавітні), інформаційні системи (у тому числі автоматизовані), щоденники (головне завдання – регулярна реєстрація інформації про ті чи інші події), системи інформаційного обслуговування, експертні системи, штучного інтелекту тощо. У свою чергу, інтелектуальні засоби інформаційно-аналітичної роботи становлять собою різноманітні відомості (характеристики властивостей об'єкта), дані (факти або відомості, представлені в формалізованому вигляді) та повідомлення. По суті, ми маємо справу з інформацією, тобто фактами, які є основою для прийняття рішень щодо проведення адміністративно-організаційних, політичних та інших заходів, а також для підготовки різноманітних пропозицій і рекомендацій стратегічного та тактичного характеру.

Сучасний стан науково-аналітичної діяльності показує, що вона є важливою ланкою інформаційної роботи. Але аналітичні служби,

які функціонують в Україні в системі державної служби, досить розпорошені. Вони працюють автономно, за конкретними оперативними чи постійно діючими запитами абонентів, при цьому між ними відсутня координація, зокрема для спільного формування та використання джерельної бази. Специфіка проблеми науково-аналітичної діяльності в Україні полягає в тому, що робота всіх досліджуваних інституцій спрямована на задоволення інформаційних потреб вищих державних, урядових, законодавчих гілок влади. Проте, наукова аналітика потрібна також для прийняття управлінських рішень у регіональних і місцевих органах влади, під час обґрунтування значних наукових і господарських проєктів. Управління політичним, економічним та соціально-культурним розвитком суспільства може бути ефективним лише у разі наявності достовірної та систематичної інформації про його поточний стан. На даному етапі в Україні органи державної влади, політичні партії, фінансово-політичні групи тощо не мають чітко налагоджених механізмів збору інформації для власних потреб. Окрім того, існує проблема достовірності та доступу до інформації. На жаль, Закон про “Про доступ до публічної інформації” не завжди виконується. Достатньо часто відповідні служби, які функціонують у структурі органів державної влади, політичних партій і т.п. зацікавлені у замовчуванні або ігноруванні певних фактів, паралельно з цим займаючись підготовкою та розміщенням дезінформації. Виходячи з цього, оцінка політико-економічних та соціально-культурних процесів часто є необ’єктивною, що призводить до загального погіршення ситуації в країні. Таким чином, для вирішення практичних проблем управління соціально-політичними процесами особливого значення набуває якість інформаційно-аналітичної та експертної роботи, яка стає своєрідним інструментом управління у тому числі державною політикою.

Щодо експертизи та експертних досліджень проаналізуємо особливості даної діяльності. В основному думки спеціалістів збігаються у визначенні поняття експертиза, зокрема О. Разуваєв стверджує, що «експертиза – це ґрунтоване на застосуванні спеціальних

знань дослідження, здійснюване обізнаними в цій сфері особами (експертами), виконуване за дорученням зацікавлених осіб, з метою встановлення обставин, суттєвих для прийняття правильних і ґрунтованих рішень, а також висновків по такому дослідженню» [4, с. 9]. Експертизи проводяться практично в усіх сферах людської діяльності.

На думку К. Плетньова, експертиза – це вивчення якихось питань, ґрунтоване на використанні людських знань і досвіду, яке здійснюється за певними правилами спеціально відібраними висококваліфікованими спеціалістами з метою забезпечення прийняття рішення з даного питання з залученням найповнішого об'єму необхідної і достатньої для цього інформації [5, с. 10]. Однак, рівень методологічного забезпечення експертології на сьогодні залишається недостатньою і проблемною сферою. Тільки зараз починаються формуватися парадигми, створюється понятійний апарат, відбувається систематизація методів, які використовуються для отримання оцінок експертів. Експертологія є історично усталеною й динамічною в розвитку на основі суспільної практики системою знань про експертизу. Як міждисциплінарний науковий напрям експертологія входить в комплекс наук про прийняття рішень, має свій понятійно-категоріальний апарат, загальні принципи й основи, пропонує рішення складних питань, які неможливо розв'язати в рамках інших дисциплін.

За словами Ю. Сідельникова: «Незважаючи на безсумнівні успіхи в області прогностики в Росії й дослідження майбуття за рубежем, дотепер відсутня система визначень ключових понять на стику прогностики й експертології, тобто там, де основним суб'єктом є експерт» [6, с. 25]. Для нас актуальною є акцентування уваги на методології здійснення експертизи як складової прогнозування та механізму регулювання відносин в суспільстві. Їх сутнісно-методологічним наповненням є в першу чергу те, що суб'єктами експертології виступають юридичні й фізичні особи, які цілеспрямовано реалізують наступні функції:

- замовника експертизи або особи, що приймає рішення, на основі експертного висновку;
- організатора експертизи;
- технолога з експертизи (експертолога);
- носія спеціальних знань і практичного досвіду (експерта);
- розроблювача або творця об'єкта, представленого на експертизу.

Експертною діяльністю є сукупність узгоджених дій усіх суб'єктів експертології з аналізу й оцінки об'єктів або процесів, що реалізують основні, вказані вище, цілі експертизи. Але чи завжди в практиці здійснення експертизи цілеспрямовано реалізуються означені функції – питання відкрите. Як видається при прикладному аналізі експертиз, не завжди реалізується функція технолога з експертизи або експертолога, оскільки ним має бути фахівець, сфера діяльності якого становить собою пошук закономірностей в одержанні, аналізі й обробці експертних оцінок, дослідження принципів і створення правил організації експертизи, методик і технологій. Саме таких фахівців на практиці бракує.

Розглянувши вище саме поняття «експертиза», зупинимося на суб'єкті експертизи, яким виступає «експерт» – маємо на увазі носія спеціальних знань і практичного досвіду, а також представника груп інтересів або організацій, який, у свою чергу:

- має об'єктивні й повні (у його розумінні) відомості про особливості й властивості зовнішнього об'єкта та рекомендації щодо кращих варіантів управлінських рішень, які стосуються даного об'єкта;
- незалежно від зовнішніх впливів й власної вигоди висловлює судження у сфері його спеціальних знань і практичного досвіду виходячи з поставлених перед ним завдань;
- відповідає за свій експертний висновок, має права й обов'язки, які визначені відповідними нормативними документами;
- виконуючи спеціальну рольову функцію, включений у процес прийняття рішень для того, щоб науково обґрунтувати їх [7, с. 113-114].

Ще однією світовою тенденцією, яка все більше є властивою і українській політичній політиці є експансія аналітичних центрів у розробку й оцінку публічної політики [8, с. 16]. Регіональні й глобальні міжнародні організації, такі як ООН, Всесвітній банк, Азіатський банк розвитку й НАТО останнім часом стали констатувати важливу й значну роль аналітичних центрів у процесі вироблення, прийняття, реалізації й оцінці політичних зв'язків (policy making process). Аналітичні співтовариства також служать у якості посередника між політиками-професіоналами й групами громадянського суспільства при розробці політики на національному, регіональному й глобальному рівнях. В російській практиці стає поширеною думка щодо необхідності вивчення таких явищ як «політичний трансфер» (policy transfer) або запозичення успішних політичних практик вирішення проблем публічної політики однієї країни іншими країнами [9, с. 18]. Зрозуміло, що ігнорувати досвід політичних реформ і змін, які довели свою ефективність в суспільно-політичній практиці західних країн, було б нелогічно. Тому важливим є здійснення критичного аналізу успішних політичних практик, які застосовуються в публічній політиці інших країн. Саме на такому порівняльному аналізі, з застосуванням спеціальних дослідницьких процедур і аналітичних технологій, можуть і спеціалізуватися аналітики, аналітичні центри. В сучасних умовах, коли розповсюдження інформації про досвід інших країн і суб'єктів політики у вирішенні аналогічних політичних проблем підсилюється, попит на аналітичні компетенції й послуги аналітичних центрів тільки зростає. Аналітичні центри є ключовими акторами поширення політичних ідей і практик, тим самим сприяючи політичному трансферу даних ідей і практик у глобальному контексті. Аналітичні центри стають впливовими акторами, що просувають політичний трансфер, коли вони переконують осіб, що ухвалюють рішення, виходячи із знань та аналітичної здатності проводити аналіз, враховуючи політичний контекст [10, с. 164].

Науковці відзначають, що у випадку з державним управлінням політичні аналітики почали багато в чому займатися не стільки

аналізом, скільки формуванням та застосуванням політичних технологій. Це пов'язано з тим, що й органи державного управління замість управлінського забезпечення політичного процесу часто займаються його PR-забезпеченням. Замість вирішення й подолання проблеми все більше застосовується спеціальна політтехнологія, яку в професійній літературі називають «відпіарювання проблеми», що приводить до певної віртуалізації проблеми.

Політична експертиза в цьому випадку виявляється непотрібною, її місце посідає інша політтехнологія. Замість забезпечення ефективного управління державою центр уваги переноситься переважно на забезпечення медіа-кампаній з демонстрації його віртуальних успіхів, і на перше місце виходить політичний маркетинг як інструмент маніпулятивних технологій тощо. Необхідно зазначити, що в усьому світі наукова аналітика перебуває у складних відносинах з владою. Зокрема, це є навіть у американців: вони часто скаржаться у своїх виступах, статтях і підручниках на те, що політики їх надто мало, а то й зовсім не слухають. Для України не є унікальною та обставина, що особи, які приймають рішення, часто не враховують напрацювання аналітиків, навіть якщо цікавляться їхньою думкою. Отже, дуже часто політична аналітика змушена обґрунтовувати рішення, які вже прийняті політиками й державними діячами, а не розробляти ці рішення для них. Часто такі обґрунтування здійснюються з позицій ідеології замовників, а не наукових теорій та об'єктивного розуміння політичного процесу. В результаті спотворюється наукова й практична значущість висновків і рекомендацій політичної аналітики.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Нині в Україні спостерігається ситуація розширення механізмів громадського консультування, коли в механізм прийняття управлінських рішень прямо вбудовується практика проведення консультацій з науковими організаціями та зі структурами громадянського суспільства. Влада усе більше розуміє, що вона не може все знати, що потрібно залучати експертів, і чим більш прозорі процедури, тим більш об'єктивним є процес, у тому числі з погляду

запобігання бюрократичному свавіллю. Підвищення прозорості процедури прийняття політичного рішення (Policy advise) уже саме по собі є певним механізмом зростання її ефективності з погляду впливу на осіб, які приймають рішення. Процес подальшого формування професійних засад політичної аналітики в нашій країні передбачає таким чином, по-перше, розвиток інститутів громадського консультування, по-друге, подальшу самоорганізацію професійного експертного співтовариства.

Роль політичної аналітики – встановлення цілей. Щоб отримати результат, крім засобів, необхідні: власне ціль, завдання з її досягнення та кількісні індикатори, які дозволяють оцінити рівень досягнення цілі. Економісти, наприклад, можуть підказати, яким чином цілі державної політики можуть бути реалізовані, але встановити такі цілі та їх пріоритети повинні політологи. З обґрунтованим, а не популістським визначенням цілей своєї діяльності політики й державні діячі без аналітиків поки що не справляються.

В Україні формується кілька перспективних напрямів дослідження з огляду практичної значущості незаповнених ніш на політичному ринку: по-перше, це вже відпрацьована певною мірою ніша електоральної аналітики; по-друге, це ті сфери у системі державного управління, які економісти та юристи ще не зайняли і не поспішають зайняти, наприклад, т. зв. громадянська (чи громадська) експертиза й моніторинг – напрями, які фінансуються часто не з державного бюджету, а з фондів міжнародних організацій, і тут вимагається значна соціальна й гуманітарна, а не лише «технократична» складова експертних оцінок; по-третє, ще один напрям, який сьогодні актуалізується, це – певне «культивування» осіб, які приймають управлінські рішення, або внесення певної аналітичної свідомості у процес прийняття рішення, поєднання політики з інтелектом. Якщо перші два види діяльності важко поєднати, то питання може бути вирішене через підвищення ролі й статусу політичного експерта в органах державної влади. Четвертий напрям – це професійна підготовка політичних аналітиків. Адже сьогодні

вже працюють університети, де в процесі підготовки політологів запроваджуються дисципліни, які містять політичну аналітику. Наприклад, у Росії, зокрема в Російській академії державної служби при Президентові Російської Федерації, вже відкрито спеціалізацію «Політичний аналіз і прогнозування», а в Національній академії державного управління при Президентові України створено спеціальну кафедру – політичної аналітики і прогнозування, яку очолює заслужений діяч науки і техніки, доктор політичних наук, професор Телешун С. О. Працівники кафедри проф. Пухкал О. Г., доц. Вировий С. І., Дармограй Н. М., Саух Ю. П., Ситник С. В., Рейтерович І. В. та ін. формують методологічні підходи і стратегію політичної аналітики в Україні.

Втім, в Україні до цього часу ще стоїть питання про співвідношення курсів академічної політології та емпіричної й прикладної політичної аналітики. В усьому цивілізованому світі цю проблему вже вирішено шляхом виокремлення різних курсів, що *с перспективним напрямом подальших досліджень*.

Список використаних джерел

1. Про першочергові заходи щодо забезпечення доступу до публічної інформації в допоміжних органах, створених Президентом України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 5 травня 2011 р. № 548/201. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/13542.html> /.
2. Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України від 13 січ. 2011 р. N 2939-VI. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=244273463&cat_id=244268916.
3. Основи інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні : навч. посіб. / С.О. Телешун, О.Р. Титаренко, І.В. Рейтерович. – К. : НАДУ, 2009. – 168 с.
4. Разуваев А. А. Экспертиза как средство повышения эффективности процесса правореализации (вопросы теории и практики) : автореф.

- дисс. на соиск. научн. степени канд. юрид. наук / А. А. Разуваев. – Саратов., 2006. – 18 с.
5. Плетнев К. И. Экспертиза в развитии экономики по инновационному пути: учебное пособие / К. И. Плетнев. – М.: Изд-во РАГС, 2006. – 345 с.
 6. Сидельников Ю. В. Системный анализ экспертного прогнозирования / Ю. В. Сидельников. – М.: Изд-во РАГС, 2007. – 359 с.
 7. Аналитические сообщества в публичной политике: глобальный феномен и российские практики / редкол. : Н. Ю. Беляева (отв. ред.), Ш. Ш. Какабадзе, Д. Г. Зайцев. – М. : Российская ассоциация политической науки (РАПН); Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2012. – 253 с.
 8. Ladi S. Globalisation, policy transfer and policy research institutes / S. Ladi. – N. Y.: Chatto and Windus, 2005. – 324 p.
 9. Турунок С. Политический анализ : курс лекций / С. Турунок. – М. : Унив. гуманит. лицей, 2003. – 256 с.
 10. Lindblom C. E. Analysis versus Politics / C. E. Lindblom. – N-Y. : PrenticeHallInc., 1968. – 220 p.

Николай Стадник, Алексей Титаренко

РОЛЬ АНАЛИТИЧЕСКОГО СРЕДЫ В ПОЛИТИКО-УПРАВЛЕНЧЕСКИХ ПРОЦЕССАХ УКРАИНЫ

В работе рассматривается роль аналитической среды в политико-управленческих процессах Украины. показано, что евроинтеграционные тенденции актуализируют формирование новых трендов. в частности, способствуют повышению спроса на качественную аналитику, соответственно возрастают предложения со стороны аналитических структур. Быстро формируется и структурируется конкурентная среда борьбы аналитиков за заказчика. Это к усилению роли аналитической среды, и как результат, росту количества аналитических центров, в первую очередь тех, который занимаются ситуативным анализом и прогнозированием.

Ключевые слова: аналитическая среда, аналитика, аналитические центры, информационно-аналитическое обеспечение.

Mykola STADNYK, Olexii Tytarenko

THE IMPORTANCE OF UNALYTICAL ENVIRONMENT IN POLITICAL AND ADMINISTRATIVE PROCESSES IN UKRAINE

The article discusses the role of analyticals environment in the political and administrative processes in Ukraine. The article shows that the process of European integration covering both the political process and lead to the formation of new trends in political analysis, as a result is an increase in the request of quality analysts and accordingly increasing demand from analytical frameworks. Quickly formed and structured competitive environment control analysts in relation to customers. Increases the importance of analytical environment in shaping the political process and as a result is to high amounts of think tanks, especially those that deal with situational analysis and short-range forecasting.

Keywords: analytical environment, analytics, think tanks, information and analytical support.

Валерій АЛЕКСЄЄВ

НОВІ СТРУКТУРИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Доведена доцільність формування нових структур публічного управління – громадівських рад і розширення границь партнерства між органами державної влади, суб'єктами підприємництва та населенням у мережах соціального бізнесу. Розкрито напрями запровадження нових механізмів управління на місцевому, регіональному і державному рівнях.

Ключові слова: суспільство, територіальні громади, громадівські ради, мережі соціального бізнесу.

Органи державного управління стикаються з численними бюджетними, кадровими і технічними обмеженнями, що не дає їм можливість ефективно розв'язувати соціально-економічні проблеми своєї території. Долати ці обмеження можливо за умов залучення структур бізнесу, потенціал яких має бути спрямований на формування матеріальної основи врядування і власне громади. Розподіл соціальної відповідальності між державою, підприємницькими структурами і населенням в умовах вкрай низького рівня ресурсів влади є гарантією забезпечення майбутнього української держави. Отже, важливо знайти такі рішення до спільного розв'язання соціально-економічних проблем, які б сприяли узгодженню інтересів всіх верств суспільства, а також заклали фундамент розвитку громадянського суспільства.

Не менш важливими питаннями є визначення стратегії подальшого розвитку суспільства, а також нових методів управління. Ці та інші питання є предметом дискусій на науковому рівні і вимагають відповідної аргументації та практичних кроків застосування новацій для забезпечення сталого економічного розвитку в Україні. Така постановка питання потребує формування положень, суть яких полягає у необхідності розв'язання зазначених проблем з акцентом на підвищення значимості держави в управлінні суспільним розвитком.

Однак в умовах, коли роль держави намагаються звести до стороннього спостерігача за економічними процесами, покладаючи здебільшого сподівання на саморегулюючий механізм ринкових відносин, визначитися і знайти компромісне рішення буде не так просто. Доводиться також констатувати, що ігнорування пропозицій мешканців населених пунктів щодо формування економічної стратегії та тактики розвитку створює прецеденти для невдоволення на місцях державною політикою і економічними реформами, які намагаються застосувати без врахування думки суспільства. Намагання використати громадські організації як виразників інтересів усього суспільства та спроби перевести цей процес у площину постійного